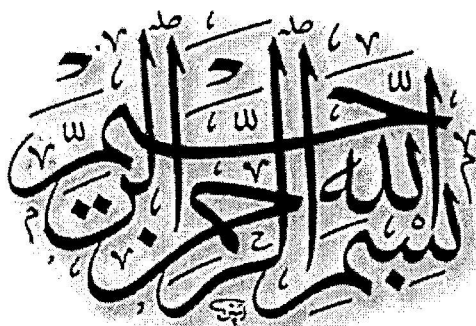

سازمان های پولی و مالی بین المللی

International Monetary & Financial Organizations

دکتر مقتدالانام روانبخش

مهر ۱۴۰۳

سرشناسه: روانبخش. مقتدالانام
عنوان و نام پدیدآور: سازمان های پولی و مالی بین المللی. مقتدالانام روانبخش
مشخصات نشر: تهران: آفتاب گیتی، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری: ۱۸۰ صفحه
وضعیت فهرست نویسی: فیبا.
عنوان اصلی: سازمان های پولی و مالی بین المللی & International Monetary
Financial Organizations
موضوع: مدیریت و اقتصاد

www.ketab.ir

عنوان: سازمان های پولی و مالی بین المللی
نویسنده: دکتر مقتدالانام روانبخش
ناشر: انتشارات شاهکار قلم
طراحی جلد: ستاره روانبخش
صفحه آرایشی: سیده مریم طباطبایی
شمارگان: ۲۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۴۰۳
لیتوگرافی و چاپ: مجد
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۴۵۶-۲۶-۳
قیمت: ۲۵۰/۰۰۰ تومان

۹	 دیباچه
۱۳۳	 فصل اول: تاریخچه ایجاد سازمان ها، دلایل و ضرورت ها
۱۳۳	 معرفی
۱۶۶	 تعریف سازمان
۱۷۷	 ویژگی های سازمان
۱۷	 انواع سازمان ها از نظر ماهیت کار
۱۷	 ۱- سازمان های تجاری
۱۸	 ۲- سازمان های غیرانتفاعی
۱۸	 ۳- سازمان های دولتی یا سیاستگذار
۱۹۹	 سازمان ها از نظر گستره کار و وظایف
۲۰	 فصل دوم: سازمان های بین الملل
۲۰	 تعریف
۲۰	 سیر تاریخی سازمان های تجاری، مالی و اقتصادی بین المللی
۲۱	 اهداف مشترک سازمان های بین المللی
۲۲	 مزایای سازمان های بین المللی
۲۲	 محدودیت های سازمان های بین المللی
۲۳	 انواع سازمان های بین المللی
۲۶	 مسئولیت ها و نقش سازمان های بین المللی
۲۸	 ساختار سازمان های بین المللی
۳۲	 فصل سوم سازمان ملل متحد
۳۲	 مقدمه
۳۲	 مبانی تاسیس سازمان ملل متحد
۳۳	 اهداف و اصول
۳۵	 اعضای سازمان ملل متحد
۳۵	 ارکان سازمان ملل متحد
۳۵	 شورای امنیت
۳۶	 مجمع عمومی
۳۶	 دیوان بین المللی دادگستری
۳۶	 شورای اقتصادی و اجتماعی

۳۶	شورای قیومت
۳۷	دبیرخانه و دبیرکل
۳۷	عملکرد
۳۸	ضرورت اصلاح و بازسازی
۳۸	نتیجه‌گیری
۳۹	سازمان‌های تخصصی سازمان ملل متحد
۴۳	دفاتر سازمان‌های وابسته به سازمان ملل متحد در ایران
۴۶	فصل چهارم: سازمان‌های پولی و مالی
۴۶	تعریف و ویژگی‌های سازمان‌های پولی و مالی
۴۶	عصر پیدایش سازمان‌های پولی و مالی
۴۸	اهداف کنفرانس برتون وودز
۴۸	وجه تمایز سازمان‌های پولی از سازمان‌های مالی
۴۹	ابزارهای سیاست پولی در ایران
۵۲	ابزارهای مستقیم
۵۲	ابزارهای غیر مستقیم
۵۱	سازمان‌های مالی
۵۲	ابزارهای سیاست‌های مالی
۵۲	سطح مالیات
۵۳	سیاست مالی انقباضی و انبساطی
۵۳	سیاست مالی انقباضی
۵۳	سیاست مالی انبساطی
۵۴	گروه بندی‌های سازمان‌های پولی و مالی بین‌المللی
۵۶	سازمان‌های با مقیاس جهانی
۵۶	سازمان‌های با مقیاس منطقه‌ای
۵۸	سازمان‌های همکاری اقتصادی
۵۹	سازمان‌های تخصصی
۶۱	فصل پنجم: نهادهای مالی
۶۱	تعریف
۶۲	وظایف نهادهای مالی
۶۲	نهادهای مالی در ایران
۶۲	نهادهای مالی بازار سرمایه

۶۳	تشریح نهادهای مالی در بازار سرمایه
۶۴	الف: اولین نهاد های خود تنظیم گری بورس
۶۵	۱- بورس اوراق بهادار
۶۴	ارکان بورس اوراق بهادار
۶۴	ترکیب شورای بورس
۶۵	وظایف شورای بورس
۶۶	هیات مدیره بورس و وظایف آن
۶۸	هیات پذیرش شرکت ها در بورس
۶۹	سازمان کارگزاران بورس
۶۹	هیات داورى در بورس
۶۹	ابزارهای عملیات بورس
۷۱	۱- اسناد خزانه
۷۱	۲- اوراق قرضه
۷۱	۳- اوراق سهام
۷۱	مزایای انتشار اسناد خزانه اسلامی
۷۱	تفاوت اوراق قرضه با سهام
۷۱	انواع اوراق قرضه
۷۰	۲- بورس کالا در ایران
۷۳	تعاریف و سوابق
۷۴	تاثیر بازار بورس بر اقتصاد
۷۸	روش ها و ابزارهای معاملات بورس کالا
۷۸	انواع قراردادهای مورد معامله در بازار فیزیکی:
۷۸	رینگ های معاملات
۷۹	بازار فرعی (بازار کالاهای مشکل دار)
۷۹	بازار مشتقه
۸۳	۳- بورس انرژی
۸۳	تعاریف و سوابق
۸۵	فعالیت های اصلی شرکت بورس انرژی
۸۴	مزایای پذیرش و معامله در بورس انرژی ایران
۸۵	دومین نهاد مالی در بازار سرمایه یا واسطه های بازار
۹۰	سومین نهاد مالی در بازار یا سایر فعالان بازار سرمایه

۹۰	فصل ششم: نهادهای مالی ایران فعال در بازار بورس
۹۰	مقدمه
۹۰	انواع نهادهای مالی
۹۰	بانک‌های تجاری
۹۱	شرکت‌های کارگزاری
۹۱	شرکت‌های تامین سرمایه Investment Bank
۹۲	صندوق‌های سرمایه‌گذاری
۹۲	مزایای صندوق‌های سرمایه‌گذاری
۹۳	■ تنوع صندوق‌های سرمایه‌گذاری
۹۴	مشاوران سرمایه‌گذاری و سبدگردان‌ها
۹۵	صندوق‌های بازنشستگی
۹۵	شرکت‌های بیمه‌ای
۹۵	صندوق زمین و ساختمان
۹۶	شرکت سپرده‌گذاری مرکزی
۹۶	جمع‌بندی
۹۷	فصل هفتم: معرفی چند نهاد پولی و مالی جهانی
۹۷	بخش اول فصل هفتم: صندوق بین‌المللی پول
۹۷	تاریخچه
۹۸	اهداف صندوق بین‌المللی پول
۹۸	ساختار صندوق بین‌المللی پول
۱۰۲	نقد فعالیت‌های صندوق بین‌المللی پول
۱۰۵	بخش دوم فصل هفتم: گروه بانک جهانی
۱۱۰	۱- بانک بین‌المللی بازسازی و توسعه
۱۱۲	۲- موسسه مالی بین‌المللی
۱۱۴	۳- موسسه بین‌المللی توسعه
۱۱۵	۴- آژانس تضمین سرمایه‌گذاری‌های چند جانبه
۱۱۷	۵- مرکز بین‌المللی حل و فصل اختلافات سرمایه‌گذاری
۱۱۵	بخش سوم فصل هفتم: سازمان تجارت جهانی (WTO) World Trade Organization
۱۱۵	تاریخچه
۱۱۸	ضعف‌های گات
۱۱۹	مزایای عضویت در سازمان تجارت جهانی

۱۲۰	اصول سازمان تجارت جهانی
۱۱۸	ایران و سازمان تجارت جهانی
۱۲۱	فصل هشتم: معرفی چند سازمان و نهاد منطقه ای
۱۲۱	بخش اول: فصل هشتم: اتحادیه اروپا
۱۲۲	روند عضوگیری و فاجعه برگزیت
۱۲۳	ارکان و اهداف بنیان‌گذاران از ایجاد اتحادیه
۱۲۵	حقوق مهم اتباع اتحادیه اروپا
۱۲۷	نگاهی گذرا بر روابط ایران و اتحادیه اروپا در دوسه ده اخیر
۱۲۹	فرجام سخن
۱۳۱	بخش دوم: فصل هشتم: سازمان همکاری های شانگهای
۱۳۱	تاریخچه
۱۳۱	علل گرایش اعضای سازمان همکاری های شانگهای به فعالیت های اقتصادی
۱۳۲	فرصت‌های ایران در سازمان همکاری شانگهای
۱۳۵	متن سخنرانی مرحوم دکتر ربیسی در بیست و سومین نشست سران سازمان همکاری های شانگهای
۱۴۱	بخش سوم: فصل هشتم: سازمان بریکس
۱۴۱	معرفی
۱۴۲	تاریخچه، اهداف و سیاست ها
۱۴۶	مزایای عضویت ایران در بریکس
۱۴۶	منافع اقتصادی
۱۴۷	منافع سیاسی
۱۴۸	منافع استراتژیک
۱۴۸	منافع اجتماعی و فرهنگی
۱۴۹	نتیجه‌گیری
۱۵۵	سخنان رئیس جمهور اسلامی ایران در اجلاس آفریقای جنوبی
۱۵۲	بخش چهارم: فصل هشتم: سازمان همکاری های اقتصادی منطقه ای اکو ECO
۱۵۲	تاریخچه
۱۵۹	تاثیر فروپاشی شوروی بر گسترش اکو
۱۶۰	اهداف سازمان اکو
۱۶۰	تشکیلات اکو
۱۶۰	عوامل واگرایی در سازمان اکو

- بخش پنجم: فصل هشتم: اتحادیه ملل جنوب شرق آسیا (آسه آن) ۱۵۵
- بخش ششم: فصل هشتم: ۱۶۲
- سازمان همکاری اقتصادی آسیا، اقیانوس آرام (Asia – Pacific Economic Cooperation) APEC ۱۶۲
- بخش هفتم: فصل هشتم: موافقت نامه تجارت آزاد آمریکای شمالی ۱۶۴
- بخش هشتم: فصل هشتم: بانک توسعه اسلامی Islamic Development Bank ۱۶۷
- پیوست ها: فهرست سازمان های پولی و مالی بین المللی ۱۶۷

منابع تکمیلی

معرفی نویسنده

www.ketab.ir

دیباچه

هدف از شناخت سازمان های پولی و مالی بین المللی، آشنایی با سازمان های مربوط و بررسی نقش موسسات پولی و مالی بین المللی در تامین نیازهای اقتصادی، پولی و مالی دولت ها، سازمان های بازرگانی و همچنین امور سرمایه گذاری و آشنا نمودن خوانندگان با فعالیت ها و مسائل جاری بازارهای پول و سرمایه بین المللی، اتحادیه ها و همگرایی های منطقه ای است.

با گسترش روابط جهانی و تعاملات، مناسبات، معاملات و تبادلات آنها، روزبروز پیوندهای بین ملت ها و دولت ها در حوزه های مختلف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، پولی و مالی، دفاعی و امنیتی و... افزایش یافته است. به تعبیری موضوع "ناسیونالیسم" یا "ملی گرایی" جای خود را به "انترناسیونالیسم" داده است. ملی گرایی یا ناسیونالیسم (به فرانسوی: Nationalisme) یک ایده و جنبش است که هدف آن ترقی بخشیدن منافع یک ملت است. "ملی گرایی" نوعی آگاهی جمعی است، یعنی آگاهی به تعلق به ملت که آن را «آگاهی ملی» می خوانند. آگاهی ملی، اغلب پدیدآورنده حس وفاداری، شور و دل بستگی افراد به عناصر تشکیل دهنده ملت (نژاد، زبان، سنت ها و عادات ها، ارزش های اجتماعی، اخلاقی و...) است و گاه موجب بزرگداشت مبالغه آمیز از آن ها و اعتقاد به برتری این مظاهر بر مظاهر ملی دیگر ملت ها می شود.

انترناسیونالیسم Internationalism معنای مبهمی دارد و در موارد بسیاری، به کار می رود، اما مفهوم کلی آن عقاید و سیاست هایی است که بر منافع مشترک اقوام و ملت ها تکیه می کنند و با ناسیونالیسم، مخالفت دارند.

انترناسیونالیست ها برآنند که اگر میان دولت ها همکاری مسالمت آمیز وجود نداشته باشد، میان ملت ها ممکن است. بدین ترتیب، انترناسیونالیسم، آگاهی به این است که هر فرد به یک جامعه جهانی، تعلق دارد و ملتی که او به آن تعلق دارد، باید به سازمان هایی که متعلق به آن جامعه جهانی است، بپیوندد. این عقیده، در عین حال، شامل واگذاری بیشترین یا کمترین درجه حاکمیت ملی - به میزان عقیده شخص به همکاری بین المللی به موسسات بین المللی است.

کسانی که هوادار کمترین میزان واگذاری حاکمیت اند، این واگذاری را تا جایی مجاز می دانند که برای حفظ و تقویت امنیت بین المللی لازم باشد. کسانی که هوادار بیشترین میزان واگذاری هستند، از نوعی حکومت جهانی جانبداری می کنند و بین این دو حد، درجات گوناگونی از انترناسیونالیسم وجود دارد. این نظریه با عقیده "جهان میهنی" یکی نیست، زیرا انترناسیونالیسم از فرد نمی خواهد که از ملت یا دولت خود ببرد، بلکه خواهان رابطه بیشتری میان فرد و دیگر ملت های جهان است.

از طرفی، ورود به هزاره سوم میلادی، جهان را با پیچیدگی های نوینی مانند توسعه شبکه اینترنت، بازارهای دیجیتال، هوش مصنوعی و... مواجه ساخته است. ولی نتوانسته است موانع بزرگی مانند فقر، فساد، کم توجهی به آموزش و پرورش، از بین رفتن محیط زیست، کاهش بدهی کشورهای فقیر، کاهش ارزش پول ملی بسیاری از کشورها، فقدان سرمایه گذاری در زیر ساخت ها، مرگ و میر کودکان، جنگ های منطقه ای مانند جنگ غزه و... را حل کند.

لذا تهیه و تدوین قوانین ملی، به تنهایی نمی تواند در سطح جهانی و حتی منطقه ای کاربرد چندانی داشته باشد. به همین دلیل، به همراه سازمان های ملی، سازمان های، منطقه ای، بین منطقه ای و جهانی نیز شکل گرفته تا یک موضوع را در ابعاد جهانی ببینند. برای اینکه آثار مأموریت آنها در سطح ملی نیست. به عنوان مثال روند کمی و کیفی تولید و تجارت، تجارت بین الملل، جابجایی ارز، تبادلات بانکی، حمل و نقل های هوایی، دریایی، زمینی و لوله ای، حقوق بشر و امور دموکراسی، بهداشت جهانی، مبارزه با مواد مخدر، رسانه های جمعی و فضای مجازی، مسائل کار و کارگری و اشتغال، مهاجرت، توسعه کشاورزی و مبارزه با آفات گیاهی، رشد کمی و کیفی صنعتی، قوانین گمرکی و تعرفه های بازرگانی، همکاری های علمی و فنی، دانشجویی و دانشگاهی، انتقال تکنولوژی، حفاظت از آب و خاک، هوا و انرژی، بیابان زدایی، حفاظت از منابع زیستی و مبارزه با آلودگی محیطی، سیاست و حکمرانی و... را می توان نام برد.

به همین دلیل ابزارهای موجود و سازمان های فعال، باید در سطح جهانی ارتقا یابند تا پوشش کامل را برای همه دولت ها و ملت ها داشته باشند. به نظر می رسد، نیمه دوم قرن بیستم و ورود به قرن ۲۱ را قرن رشد کمی شگفت انگیز سازمان های بین المللی باید دانست که به این رشد کمی، با گذار از نیمه قرن بیستم به لحاظ پیچیدگی ساختاری و نیز اشتغالات و فعالیت های گسترده سازمان ها و نیز تنوع و تکثر در قبول مسئولیت های بین الملل، رشد کیفی را نیز باید مزید کرد.

سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۰ میلادی، اهداف توسعه هزاره (MDGs) را در قالب هشت هدف مشترک مطرح کرد.

این اهداف باید تا سال ۲۰۱۵ تأمین می شدند. اهداف توسعه هزاره (به صورت مخفف: MDGs) (به انگلیسی: Millennium Development Goals)، هشت آرمان و هدف توسعه بین المللی تا سال ۲۰۱۵ بود که پس از اجلاس هزاره (Millennium Summit) سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۰ و در پی تصویب بیانیه هزاره سازمان ملل متحد (United Nations Millennium Declaration) تعیین شدند.

این اهداف بر اساس اهداف توسعه بین‌المللی OECD DAC بودند و در قالب "تشکیل استراتژی برای قرن ۲۱" مورد توافق وزرای توسعه قرار گرفتند. در سال ۲۰۱۶ اهداف توسعه پایدار (SDGs) جایگزین اهداف توسعه هزاره شد.

همه ۱۹۱ کشورهای عضو سازمان ملل متحد و حداقل ۲۲ سازمان بین‌المللی متعهد شدند تا به دستیابی اهداف توسعه هزاره تا سال ۲۰۱۵ کمک کنند.

این آرمان‌ها و اهداف عبارت بودند از:

آرمان ۱: از بین بردن فقر مطلق و گرسنگی

آرمان ۲: دست یافتن به آموزش ابتدایی همگانی

آرمان ۳: گسترش و ترویج برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان

آرمان ۴: کاهش مرگ‌ومیر کودکان

آرمان ۵: بهبود سلامت مادران

آرمان ۶: مبارزه با ایدز، مالاریا و دیگر بیماری‌ها

آرمان ۷: تضمین پایداری (پایایی) محیط زیست

آرمان ۸: گسترش مشارکت جهانی برای توسعه

هر آرمان دارای اهداف مشخص و تاریخ‌های معین جهت دستیابی به آن اهداف بود. هشت آرمان با ۲۱ هدف مشخص اندازه‌گیری می‌شدند. در ژوئن ۲۰۰۵ و جهت سرعت بخشیدن دستیابی به اهداف، وزرای دارای گروه هشت موافقت کردند که بودجه کافی را برای بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول (IMF) و بانک توسعه آفریقا (AfDB) فراهم کنند تا آنها ۴۰ تا ۵۵ میلیارد دلار بدهی اعضای گروه کشورهای فقیر به شدت بدهکار (HIPC) را لغو کنند. به این ترتیب این کشورها اجازه پیدا می‌کردند تا منابع خود را به سمت برنامه‌های بهبود بهداشت و آموزش و کاهش فقر هدایت کنند.

منتقدان اهداف توسعه هزاره از فقدان تحلیل و توجیه لازم و کافی در پس اهداف انتخاب‌شده و نیز دشواری یا عدم اندازه‌گیری برخی از اهداف و پیشرفت نامتوازن و برخی مسائل دیگر انتقاد داشتند.

همه این مسائل به دلیل ابعاد جهانی در شکل و قالب سازمان‌های بین‌المللی از دولت‌ها پیگیری می‌شود.

بحث سازمان های پولی و مالی در سطح بین الملل یکی از ابعاد بزرگ سازمان های جهانی است. قسمتی از یک کیک یا قاچ هندوانه است که فقط در ارتباط با همین موضوع صحبت می کند. هر چند که این موضوع نیز بسیار گسترده است و نیازمند تحقیقات و مطالعات عمیق، مستمر و ماندگاری است.

باشد تا این کتاب بتواند نسیمی از کلیت مسئله یاد شده را برای شما به ارمغان آورد و علاقه مندی لازم را برای کنگاش بیشتر در این مهم فراهم سازد.

دکتر مقتدالانام روانبخش

M_Ravanbakhsh@yahoo.com

تابستان ۱۴۰۳

www.ketab.ir